

246456

รายงานการวิจัยเรื่อง

**การสร้างเครือข่ายผู้นำชุมชน เพื่อการเฝ้าระวัง ป้องกัน
และบรรเทาอุทกภัย ในเขตอำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์**

**Community Leader Network Forming for Surveillance and
Flooded Prevention in Amphur Tapla Utraradit**

**นายรัฐเขต สัมไทย
ดร. เฉลิมพร ทองพูน**

**ทุนอุดหนุนการวิจัยจากเครือข่ายการวิจัยภาคเหนือตอนล่าง
ประจำปีงบประมาณ 2550**

รายงานการวิจัยเรื่อง

การสร้างเครือข่ายผู้นำชุมชน เพื่อการเฝ้าระวัง ป้องกัน
และบรรเทาอุทกภัย ในเขตอำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์

Community Leader Network Forming for Surveillance and
Flooded Prevention in Amphur Tapla Utraradit

นายรัฐเขต สัมไทย

ดร. เฉลิมพร ทองพูน

ทุนอุดหนุนการวิจัยจากเครือข่ายการวิจัยภาคเหนือตอนล่าง

ประจำปีงบประมาณ 2550

หัวข้อวิจัย	การสร้างเครือข่ายผู้นำชุมชน เพื่อการเฝ้าระวัง ป้องกันและบรรเทาอุทกภัย ในเขตอำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์
ชื่อผู้วิจัย	นายรัฐเขต สัมไทย และ ดร.เฉลิมพร ทองพูน
คณะ	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
สถาบัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

บทคัดย่อ

246456

การศึกษาวิจัยเรื่องการสร้างเครือข่ายผู้นำชุมชน เพื่อการเฝ้าระวัง ป้องกันและบรรเทาอุทกภัย ในเขตอำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาพื้นที่เสี่ยงภัยอุทกภัย ในเขตอำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ 2) เพื่อวิเคราะห์หารูปแบบที่เหมาะสมในการเฝ้าระวังอุทกภัย 3) เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือของผู้นำชุมชนในการเฝ้าระวัง เตือนภัย และบริหารความเสี่ยงของปัญหาอุทกภัย ในพื้นที่เขตอำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ การศึกษาในครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษาเชิงสำรวจเก็บข้อมูลและกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม(PAR) ซึ่งได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานราชการส่วนต่างๆ ได้แก่ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 3 พิษณุโลก สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 11 พิษณุโลก สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดอุตรดิตถ์ หน่วยวิจัยและพัฒนากิจการเกษตรและสิ่งแวดล้อม คณะเกษตรศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยนเรศวร องค์กรปกครองท้องถิ่นในเขตอำเภอท่าปลา และอำเภอท่าปลา ผลการศึกษาพบว่า อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ มีพื้นที่เสี่ยงภัยอุทกภัย 3 ตำบลได้แก่ ตำบลน้ำหมัน ตำบลนางพญาและตำบลผาเลือด พื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่ม 6 ตำบลได้แก่ ตำบลน้ำหมัน ตำบลนางพญา ตำบลผาเลือด ตำบลจรมิม ตำบลท่าแฝก และตำบลท่าปลา แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเชิงสำรวจมาทำการวิเคราะห์ สร้างเป็นหลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การสร้างเครือข่ายผู้นำชุมชน เพื่อการเฝ้าระวัง ป้องกันและบรรเทาอุทกภัย โดยมีผู้นำชุมชนเข้ารับการอบรมทั้งหมด 76 คนผลจากการอบรมนี้มีผู้นำชุมชนที่ได้ผ่านการอบรมได้นำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปใช้ประโยชน์จริงได้แก่ ผู้นำชุมชนในเขตตำบลนางพญา เนื่องจากมีน้ำป่าไหลหลากเข้าท่วมบ้านเรือน ในช่วงเดือนกันยายน 2550

Research Topic	Community Leader Network Forming for Surveillance and Flooded Prevention in Amphur Tapla Utraradit
Researcher	Mr.Rathakat Somthai and Dr.Chalernporn Thongpoon
Faculty	Science and Technology
Institute	Pibulsongkram Rajabhat University

Abstract

246456

The study of Community Leader Forming for Flood Surveillance, Protection and mitigation in Tapla Sub district, Uttaradit province has the following objectives; 1) To study the possible risk area in Thapla sub district, Uttaradit province 2) To analyze the appropriate form for flood warning 3) To form the collaborative network of community leader for surveillance, warning and risk management regarding to hydrological problem in Thapla sub district, Uttaradit province. This study applied the survey of data collection and PAR which gained the collaboration from government sectors such as Research and Development Institute of Pibulsongkram Rajabhat University, Regional Environment Office 3 Phitsanulok, Department of Natural Preservation 11 Phitsanulok, Office of Disaster Prevention and Mitigation-Uttaradit, Agricultural and Environmental Integration Research and Development Unit, Faculty of Agriculture Natural Resources and Environment, Naresuan University, Local Administrative Authority in Thapla sub district and Thapla District. The result found that Thapla District, Uttaradit province has 3 sub districts that are considered the risk area of flooding that are Numman sub district, Nang Praya sub district, and Phalerd sub district. There are 6 sub districts that are considered the risk area of land slide that are Numman sub district, Phalerd sub district, Jrim sub district, Thafag sub district, and Thapla sub district. The data from survey was analyzed and formed the training program on community leader forming for flood surveillance, protection and mitigation. There were 76 community leaders participated in the training program. The participants who past the training program and applied the knowledge for further utilization were community leader in Nang Praya sub district due to this community faced the flooding to inhabitants during September 2007.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ii
Abstract	iii
สารบัญ	iv
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	1
สมมุติฐานการวิจัย.....	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	2
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	4
เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	4
แนวคิดเกี่ยวกับอุทกภัย.....	4
แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างเครือข่าย.....	16
แนวคิดเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร.....	26
แนวคิดเกี่ยวกับการประสานงาน.....	28
แนวคิดเกี่ยวกับการเฝ้าระวัง ป้องกันอุทกภัย.....	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	47
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	48
ขั้นตอนการวิจัย.....	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
การจัดอบรมให้กับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การติดตามประมวลผลและวิเคราะห์ผลการวิจัย.....	50
4 ผลการวิจัย.....	51
สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของอำเภอท่าปลา.....	51
พื้นที่เสี่ยงภัยอุทกภัยและดินถล่ม ในเขตอำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์.....	61
รูปแบบที่เหมาะสมในการเฝ้าระวังอุทกภัย.....	67
การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของผู้นำชุมชนในการเฝ้าระวัง เตือนภัย และ บริหารความเสี่ยงของปัญหาอุทกภัย ในพื้นที่เขตอำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์..	88
5 สรุป อภิปรายผลการวิจัย.....	89
บรรณานุกรม.....	92
ภาคผนวก.....	96